

HAT LÉPÉS A FENNTARTHATÓ ÉS EGÉSZSÉGES ÉLELMISZERRENDSZEREK FELÉ

Egyre több bizonyíték van arra, hogy a fogyasztók élelmiszer-választásait az „élelmiszer-környezet” alakítja, amely a rendelkezésükre áll. **A legtöbb ember azonban nincs tisztában azzal, hogy étkezési szokásait milyen mértékben befolyásolják számos tényezők**, az óriásplakátokon látható reklámoktól és a szupermarketekben kapható élelmiszerek kínálatától kezdve a helyi kiskereskedők által kínált promóciós ajánlatokig és kedvezményekig.

Napjainkban az élelmiszer-környezet nagymértékben az egészséges táplálkozásra vonatkozó ajánlásoktól eltérő étrend felé tereli a fogyasztókat. **Pedig az egészséges, inkább növényi alapú étrendre történő áttérés, „kevesebb és jobb” állati eredetű élelmiszer (ASF) jótékony hatással lehet az emberek egészségére, és számos járulékos előnye is lehet az éghajlat, a környezet, valamint a haszonállatok jóléte és az élelmiszerbiztonság szempontjából.**

„Az „élelmiszer-környezet” [kifejezés] arra a fizikai, gazdasági, politikai és szocio-kulturális környezetre utal, amelyben a fogyasztók az élelmiszerekkel és élelmiszer rendszerrel kapcsolatba kerülnek. Ezek hatására hozzák meg az élelmiszerek beszerzésével, elkészítésével és fogyasztásával kapcsolatos döntéseiket.” - United Nations HLPE, 2017.

MIT KELLENE TENNI?

Az Európai Bizottság bejelentette javaslatát a fenntartható élelmiszer-rendszerekre vonatkozó jogalkotási keretre vonatkozóan. Ennek a mérőföldkőnek számító törvénynek **meg kell alapoznia az élelmiszer-környezet átalakítását** a későbbi politikai intézkedések és beavatkozások révén, mind uniós, mind nemzeti szinten, az egészséges és fenntartható élelmiszerek elérhetőségének, megfizethetőségének és népszerűségének kezelése érdekében. A konkrét lépések:

1

AZ EGÉSZSÉGES ÉS FENNTARTHATÓ ÉLELMISZER-VÁLASZTÉKNAK KELL A LEGINKÁBB MEGFIZETHETŐNEK LENNIE

Az élelmiszeráraknak megfelelő jelzést kell küldeniük a fogyasztóknak, és támogatniuk kell a gyümölcsökben, zöldségekben és hüvelyesekben gazdagabb, „kevesebb és jobb” ASF-et tartalmazó étrendre történő átállást. A kis és nagykereskedőket kötelezni kell arra, hogy ár- és promóciós stratégiáik révén növeljék az egészséges és fenntartható élelmiszerek megfizethetőségét. A kormányoknak (adópolitikai, költségvetési intézkedések, makrogazdasági támogatások és irányítások révén) lépéseket kell tenniük annak érdekében, hogy az egészséges és fenntartható élelmiszerek megfizethetőbbé váljanak.

2

AZ EGÉSZSÉGES ÉS FENNTARTHATÓ ÉLELMISZER-VÁLASZTÉKOT SZÉLES KÖRBE ELÉRHETŐVÉ ÉS VONZÓVÁ KELL TENNI

A kiskereskedőknek javítaniuk kell az egészséges és fenntartható élelmiszerek elérhetőségét és vonzerejét, miközben korlátozniuk kell az egészségtelen termékek népszerűsítését. A kormányoknak nemzeti szinten célokat kell kitűzniük a szupermarketek egészséges és fenntartható élelmiszerekből származó eladási arányának növelésére.

3

AZ EGÉSZSÉGES ÉS FENNTARTHATÓ ÉLELMISZER-VÁLASZTÉKNAK KELL A LEGINKÁBB PIACRA KERÜLNIE

Az EU-nak szabályoznia (betiltania) kell az egészségtelen élelmiszerek 18 év alattiaknak történő forgalmazását. Ami a mezőgazdasági termékekre vonatkozó saját promóciós politikáját illeti, az EU-nak biztosítania kell, hogy az összhangban legyen az egészséges táplálkozásra vonatkozó iránymutatásokkal, és csak olyan termékeket tartalmazzon, amelyekből az európaiaknak többet kellene fogyasztaniuk.

4

AZ EGÉSZSÉGES ÉS FENNTARTHATÓ ÉLELMISZEREKNEK KÖNNYEN KIVÁLASZTHATÓNAK KELL LENNIÜK, HA ÉTTEREMBEN ESZÜNK

Az étel- és italforgalmazó láncokat és az ételkiszállítási platformokat kötelezni kell arra, hogy az étlapokon megadják a kalóriaadatokat, és kínálatukat az egészséges és fenntartható táplálkozásra vonatkozó ajánlásokkal összhangban alakítsák ki.

5

EGÉSZSÉGES ÉS FENNTARTHATÓ ÉLELMISZEREKET KELL VÁLASZTANI A KÖZBESZERZÉSEK SORÁN

Kötelező követelményeket kell bevezetni a fenntartható közbeszerzésre vonatkozóan, amelyek kiterjednek a környezeti, a szociális-egészségügyi (beleértve az állatjóllétet is) és a gazdasági szempontokra is. A tagállamokat fel kell kérni, hogy aktualizálják élelmiszerekkel kapcsolatos étrendi iránymutatásait a fenntarthatósági intézkedések megerősítése céljából. Így ezek referenciaként szolgálhatnak a fenntartható és egészséges beszerzéshez a közétkeztetésben.

6

AZ ÉLELMISZEREKNEK TERVEZETLEN EGÉSZSÉGESEBBÉ ÉS FENNTARTHATÓBBÁ KELL VÁLNIUK

A termőföldtől az asztalig ("Farm to Fork") stratégiában foglaltaknak megfelelően az EU-nak ösztönöznie kell a feldolgozott élelmiszerek módosítását, egyebek között bizonyos tápanyagokra (telített zsír, hozzáadott cukor és só) vonatkozó felső határértékek meghatározásával. A „jobb” ASF elérhetőségének növelése érdekében szigorítani kell az uniós mezőgazdasági állatjólléti előírásokat, és azokat az importált termékekre is alkalmazni kell.

A Eurogroup for Animals, az Európai Fogyasztók Szervezete (BEUC) és az Európai Közegészségügyi Szövetség (EPHA) egyesítette erőit a „Változást az étlapra” elnevezésű projektben, hogy az élelmiszer-környezetről szóló vitát előtérbe helyezze, és olyan élelmiszer-környezetről kampányoljon, amely az egészséges, fenntartható, „kevesebb és jobb” állati terméket tartalmazó étrendet támogatja. A koalíció bizonyítékokat és példákat gyűjtött az élelmiszer-környezetekről, és 2023. júniusában jelentést tett közzé, amely a fogyasztók élelmiszer-választását befolyásoló számos tényezőt mutat be.

A teljes jelentés megtekinthető [itt](#).

2023. SZEPTEMBER